

Стенен гущер *Podarcis muralis* (Laurenti, 1768)

Podarcis muralis. muralis (Laurenti, 1768)

Podarcis muralis albanicus (Bolkay, 1919)

Синоними: *Lacerta muralis* – Ковачев (1912), Буреш, Цонков (1933), Veškov, Beron (1964).

A: Common Wall Lizard; **Ф:** Lézard des murailles; **H:** Mauereidechse;

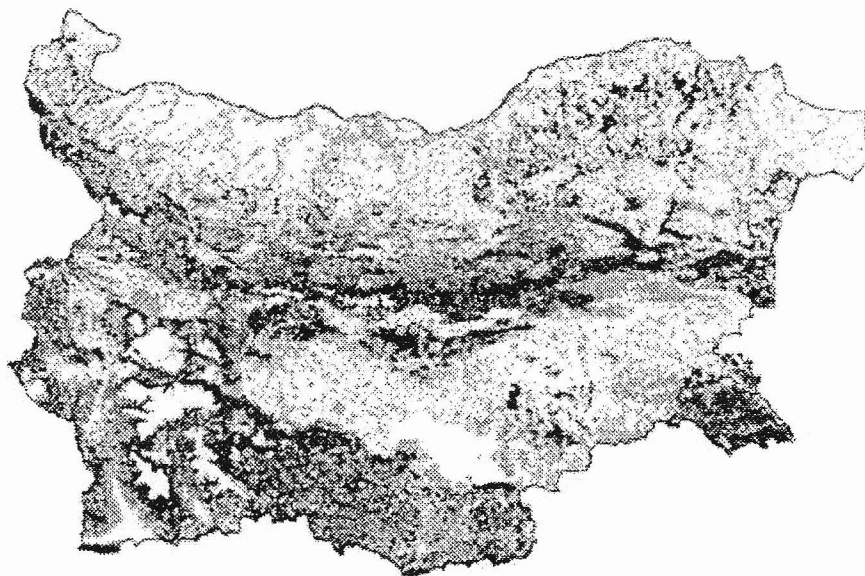
P: Стенная ящерица

Разпознаване (сн. 51). L.tot. до 220 mm, L.corp. до 70 mm (и при двата пола). Гръбната страна от бледокафеникава до тъмнокафява (може да има жълтеникав или сивкав оттенък) със силно изменчив рисунък. В редки случаи гръбният рисунък отсъства или елементите му се сливат в мрежовидна шарка. Окципиталната линия съставена от гребни петънца; париеталните ивици с или без черни петънца; темпоралните ивици тъмнооцветени, с вариращи по размер и брой светли петна. Коремната страна бяла или червена (понякога керемиденочервена), като може да съчетава и двата цвята. Гушата и крайните коремни щитчета често с черно-сини петънца (по-големи при мъжките). При мъжките елементите на оцветяването са по-разчленени и изглеждат по-пъстри. Младите не се различават по окраска от възрастните.

P. m. albanicus (сн. 52): най-често 6 (3-8) преанални щитчета; средно 55 гръбни люспи в един напречен ред в задната трети на тялото.

P. m. muralis (сн. 51): най-често 8 (6-11) преанални щитчета; средно 50 гръбни люспи.

Разпространение. Южна Европа и Северозападна Мала Азия. В Европа на юг достига до северните части на Пиринейския полуостров, южните части на Апенините и Пелопонес, а на север – до Холандия, Южна Германия, Карпатите и Добруджа.

Карта 33. *Podarcis muralis*

Разпространение у нас (карта 33). Среща се из цялата страна, но отсъства на много места в равнините (Дунавската равнина, Добруджа, Горнотракийската низина). Среща се от морското равнище до около 2100 m н.в. (Централна Стара планина, Славянка, Южен Пирин). Прокарването на пътища и железопътни линии допринасят за разселването му.

P. m. albanicus – южните и източните части на страната.

P. m. muralis – централните и западните части на страната.

Местообитание. Основно скалисти и каменисти терени: скални венци, каменни струпвания, крайречни камъни и каменни корита на реки, шкарпове на пътища. На места навлиза в изцяло горски местообитания, където отсъстват камъни, скали и гр. (особено в ниските и топли части на страната). Среща се и в много селища, включително големи градове.

Биология. Бързоподвижен вид. Катери се много добре по вертикални повърхности. Благодарение на силно развития кинетизъм на черепа може да се крие в много тесни скални цепнатини. При слънчево време и температура около 12°C е активен и през зимните месеци. Храни се предимно с насекоми. Снася от 2 до 8 (най често 6) яйца с размер средно 6,5x10,5 mm. Новоизлюпените са с дължина (L.tot.) около 30 mm. Известни са и случаи на повторно снасяне.